

ZIJN STRANDSCHELPE SCHELPEN VAN HET STRAND EN WAAROM NIET? (BIVALVIA: MACTRIDAE)

door

M. J. Faber

Je loopt langs het strand en dan zie je, behalve zand, veel zand, ook veel schelpen liggen. Strandschelpen, denk je dan. En dat is grotendeels ook juist. Die lange dunne heten weliswaar Amerikaanse zwaardscheden, en die bolle geribde dat zijn kokkels, maar die gladde stevige die bij nader inzien de grote meerderheid vormen, dat zijn inderdaad strandschelpen, aldus De Bruyne et al. (1992). Zo heten de vertegenwoordigers van het geslacht *Spisula* namelijk officieel.

Tot zover vertel ik de lezer waarschijnlijk niets nieuws. Maar nu verplaatsen we ons een paar kilometer naar het noordwesten.

Je bent beroepsvisser. Vroeger ving je garnalen, of wulken, mosselen, of oesters. Maar helaas, die zijn er niet meer. Zal wel door het gat in de broeikaslaag komen denk je dan. Gelukkig zijn er nog kokkels. Vroeger gooide je die rommel weg, maar dankzij de EEG-subsidies en de paëlla zijn ze plotseling interessant geworden. Helaas, ook de kokkels verdwijnen in hoog tempo. Komt natuurlijk door het ozon-effect en die vervloekte natuurbeschermers met hun zwarte zee-eenden denk je dan. Maar gelukkig zijn er dankzij de EEG-subsidies en de fruit de mer nog de strandschelpen. Strandschelpen? Het is hier vijf, nee, tien meter diep! Welke idioot noemt dit strandschelpen?

Die idioten zijn opnieuw de heren De Bruyne et al. (1992) en zelfs iedereen die zich malle koloog noemt. Nee, wij schelpdiervissers weten wel beter. Het is immers ons beroep. Wat wij vangen, die heten gewoon *spisula*'s ! Dat is niet alleen korter, maar ook juister, want in tegenstelling tot *Cerastoderma* makkelijk uit te spreken!

Het bovenstaande valt af te leiden uit een ingezonden mededeling in het NRC, van de hand van de Secretaris P.O. Kokkelvisserij te Kapelle (Holstein, 1999). Holstein's brief heeft als strekking dat de kokkelvisserij geen concurrentie vormt van de zwarte zee-eend, omdat die geen kokkels eten, maar *spisula*'s. En dat de *spisula*-vissers geen concurrenten zijn van de zwarte zee-eend omdat er weinig zwarte zee-eenden zijn.

Tja. Ik laat deze boeiende redeneertrant helaas voor wat het is, want waar het mij om gaat, is niet het voortbestaan van de zwarte zee-eend of de schelpdiervisser (daar zijn andere organisaties voor), maar van de naam strandschelp. Die lijkt, onder de gecombineerde druk van de machtige schelpenvisserslobby en de onwrikbare logica

dat strandschelpen die in zee leven geen strandschelpen zijn, nog eerder te verdwijnen dan de *Melanitta nigra* of de *Homo malacophagus*. En daarom wordt het wellicht tijd dat de NMV zich eveneens in deze discussie mengt.

Summary

'Strandschelp' (beach shell), the official Dutch vernacular name of the bivalve genus *Spisula* is under threat by the use of *Spisula* by shell-fishers, who relatively recently discovered its economic value.

Key words: strandschelpen, Mactridae, *Spisula*, vernacular names, The Netherlands

Literatuur

- Bruyne, R. H. de, R. A. Bank, J. P. H. M. Adema & F. A. Perk, 1994. Nederlandse naamlijst van de weekdieren (Mollusca) van Nederland en België. 149 pp. Backhuys, Leiden.
- Holstein, J., 1999. Kokkelvisserij [ingezonden brief]. NRC Handelsblad, zaterdag 9 januari 1999.

Adres van de auteur:
p/a Zoologisch Museum Amsterdam
Postbus 46977
1090 GT Amsterdam
e-mail: mjfaber@wxs.nl